

DiEM25 o ulasku Hrvatske u Eurozonu

Hrvatska se 1. srpnja 2013. pridružila Europskoj uniji kao njezina 28. članica. Trenutačno se vodi žustra (ili bolje rečeno jednostrana) rasprava o priključivanju Hrvatske eurozoni.

Naša je pozicija jasna: Hrvatska ne bi trebala ući u eurozonu. Barem ne još.

Naš je argumentacija jednostavna: obećanje gospodarskog rasta uslijed ulaska u Eurozonu je lažno obećanje. Ulazak u eurozonu Hrvatsku bi samo zadržao na periferiji, a istovremeno onemogućio kontrolu nad vlastitom ekonomskom budućnošću. Hrvatska bi stoga trebala odbiti poziv da uđe u Eurozonu sve dok se sama Eurozona ne demokratizira. DiEM25 je posvećen upravo tim demokratskim reformama.

Ovdje predstavljamo argumente za ulazak Hrvatske u eurozonu i uvođenje Eura - od Hrvatske narodne banke do vladajuće stranke (HDZ) i opozicije (SDP) - koje su sakupili riječki članovi pokreta DiEM25, kao i kontra-argumente koje su zajedno sastavili članovi DiEM25-a u Hrvatskoj i naši vodeći ekonomisti.

1. Ako Hrvatska uđe u eurozonu ... "Euro će uzrokovati porast kreditnih rejtinga", "doći će do jednostavnijeg refinanciranja dugova", i do "nižih kamatnih stopa"

Drugim riječima, dug će rasti mnogo brže ukoliko Hrvatska usvoji euro, budući da će njemački kapital iz frankfurtskih banaka uletjeti u zemlju. Priča kojom nas se mami zapravo je scenarij katastrofe! Naravno, oni će tvrditi kako je jeftiniji investicijski fond uvijek dobra stvar ("Lakši pristup kapitalu za poduzetnike" - "Rast u inozemnim ulaganjima"). No, hoće li kapitalni priljevi ići u konkretne investicije? Ili će jednostavno potaknuti rast cijena imovine, dok njemačke tvrtke i dalje budu otuđivale ono što je ostalo od hrvatske industrije? Naravno, ovo potonje. Baš kao u Španjolskoj, Grčkoj, Irskoj itd.

2. Ako Hrvatska uđe u eurozonu .. "Porasti će kreditni rejting"

Čini se kako se to nije baš tako odvijalo u državama pogođenim krizom koju je potaknula EMU, zar ne? - Umjesto toga, rejtinzi tih država znatno su se smanjili, krediti su se povećali, u nekim slučajevima i astronomski, a likvidnost koja je bila dostupna za refinanciranje isparila je. Te su financijske implikacije trgovci investicijskih banaka unutar eurozone "dobro iskoristili", od njih profitirali i dodatno ih ojačali. Sve u svemu - bez institucija koje održavaju EZ-u, niti jedan od tih argumenata ne nadilazi početničku marketinšku propagandu EMU-e koja je odavno razotkrivena.

3. Ukoliko Hrvatska uđe u eurozonu, stvorit će se ... "Financijska i politička stabilnost" - "Gospodarska otvorenost" - "Rast izvoza" - "Bolja integracija hrvatskog gospodarstva unutar EU" - "Euro će poticati trgovinu sa zemljama eurozone eliminiranjem tečajnog rizika"

Ovo je posve neutemeljeno. Ako pogledate zemlje koje su se u posljednjih 20 godina najbolje integrirale s jačim gospodarstvima EU, a to su: Poljska, Mađarska i Češka - dakle, države s najjačom stopom izravnog stranog ulaganja (FDI) i najdubljom integracijom s njemačkom, nizozemskom, francuskom i austrijskom industrijom. Sve

su te države zadržale vlastitu valutu! Nasuprot tome, Portugal, Grčka, čak i Slovačka itd., koji su ušli u eurozonu, imali su znatno manju, gotovo nepostojeću integraciju sa srednjoeuropskom industrijom. Drugim riječima, ulazak u euro bio je besmislen iz perspektive izravnih stranih ulaganja, integracije, pa i akumulacije kapitala.

4. Ako Hrvatska uđe u eurozonu, neće biti poskupljenja: "Korist od nacionalne monetarne politike ionako je ograničena zbog visokog stupnja euroizacije i zaduženosti u svim sektorima" - "Cijene su jednako visoke kao u Njemačkoj, Austriji itd. Tako da ne očekujemo značajan porast cijena"

Ako je zaduženost problem, a već je previše dugova u eurima, potrebno je smanjiti postotak duga koji je denominiran u eurima - a ne ga dovesti na 100%! Da, cijene se možda ne razlikuju od Njemačke itd. Ali,

(1) Cijene će gotovo sigurno porasti ako se usvoji euro (budući da će lokalni oligopolovi iskoristiti redenominacija kako bi se među njima učvrstila suradnja) i

(2) Ako plaće budu denominirane u eurima, neće biti moguće apsorbirati svaku buduću recesiju (i, vjerujte mi da će se apsorbirati kroz višu inflaciju i devalvaciju valute - ona će umjesto toga dovesti do nominalnih smanjenja plaća, koji pretvaraju recesiju u depresiju.)

5. Ako Hrvatska uđe u eurozonu, doći će do ... "Rasta u turizmu"

Zašto? Vjeruje li stvarno itko da će doći više turista jer ne moraju mijenjati novac? (U vrijeme kada svatko ionako plaća kreditnom karticom?) Ako i bude ikakvih posljedica u turizmu po pitanju ulaska u eurozonu, dogodit će se upravo suprotno: rast cijena (vidi gore) odraziti će se negativno na priljev turista!

6. Ako Hrvatska uđe u eurozonu, postat će dio ... "Eurozone kao jamca financijske stabilnosti"?

Stvarno? To se nimalo ne poklapa sa nedavnom poviješću. Zapravo, eurozona i istodobna financijska deregulacija odigrali su veliku ulogu u prenošenju američke kreditne krize u eurozonu (kroz kupnju američkih kreditnih izvedenica), dajući joj vrlo snažan poticaj iznutra, povećanjem cijena imovine i zaduženosti. Na primjer, Španjolska je ušla u eurozonu s negativnom realnom kamatnom stopom koja je izvan svih očekivanja pojačala zaduženost domaćinstava i nerazumno proširila građevinski sektor. Dakle, postoje vrlo ozbiljni argumenti u tvrdnjama da je članstvo u eurozoni destabilizacijski čimbenik, posebno onim državama koje su joj se priključile sa značajnom relativnom kamatnom stopom i cjenovnim šokom. Od te je točke krenula dužnička kriza koja je izazvala bankarsku krizu, a zatim krizu suverenosti.

7. Ukoliko Hrvatska uđe u eurozonu ... "pobjeći će periferiji EU-e u političkom smislu"

Baš kao Grčka i Portugal!